Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Meistaru iela 10-502, Rīga, LV-1050, tālr. 27343432, e-pasts seplp@seplp.lv, www.seplp.lv

Rīgā, 17.11.2026.
Nr. 42/6-3

Atzinums par VSIA "Latvijas Sabiedriskais medijs" korespondentes Ilzes Naglas izteikumiem

2026. gada 29. oktobrī Latvijas sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons (turpmāk tekstā arī – ombuds) saņēma [..] (turpmāk – Iesniedzējs) iesniegumu "Oficiāla sūdzība par LTV žurnālistes Ilzes Naglas iespējami diskriminējošiem izteikumiem" (turpmāk – Iesniegums).

Iesniegumā ombudam lūgts izvērtēt VSIA "Latvijas Sabiedriskais medijs" (turpmāk – LSM) 2026. gada 22. oktobrī publiskotajā intervijā ar politologu Māri Cepurīti par protestiem Francijā korespondentes Ilzes Naglas (turpmāk arī – korespondente) izteikumu: *"Skatoties, kas ir redzams safilmētajos kadros, kur veikali tiek izlaupīti, tur dominē jaunieši ar citu ādas krāsu…"*

Iesniedzēja vērtējumā *šāds formulējums sabiedriskā medija žurnālistes izpildījumā ir nepieņemams un rada nopietnus jautājumus par profesionālās ētikas, objektivitātes un cilvēka cieņas principu ievērošanu.*

Iepazīstoties ar Iesniegumu un tajā norādītās 2026. gada 22. oktobra publikācijas "Eksperts: Francijas protesti – iespēja Krievijai ietekmēt prezidenta vēlēšanas" (turpmāk – Publikācija) saturu, ombuds pieņēma lēmumu veidot atzinumu par Iesniegumā minētā korespondentes izteikuma atbilstību LSM Redakcionālajās vadlīnijās noteiktajām prasībām.

Par pieņemto lēmumu Iesniedzējs tika informēts ar 2026. gada 3. novembra elektroniskā pasta vēstuli.

Lai sagatavotu atzinumu, ombuds no 2026. gada 29. oktobra līdz 2026. gada 16. novembrim iepazinās ar Iesniegumā sniegto apsvērumu izklāstu un Publikācijas saturu, kurš skatāms,

izmantojot zemāk norādīto tīmekļa vietnes saiti: https://www.lsm.lv/raksts/zinas/arzemes/22.10.2026-eksperts-francijas-protesti-iespeja-krievijai-ietekmet-prezidenta-velesanas.a668677/.

Izvērtējot Iesniegumu, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

konstatē:

[1] Par Iesniegumā minēto

Ņemot vērā to, ka ombuda atzinumi ir publiski, jo anonimizētā veidā (neatklājot Iesniedzēja identitāti) ir pieejami visai sabiedrībai, lai tādējādi veicinātu sabiedrības medijpratību, kā izpratni par to – ko, kā un kāpēc sabiedriskais medijs dara, ombuds šajā atzinuma daļā ir izklāstījis Iesnieguma saturu, lai plašākai auditorijai sniegtu priekšstatu par Iesnieguma būtību un tajā izteiktajiem apsvērumiem.

Iesniedzējam LSM korespondentes Publikācijā paustais apgalvojums – *"Skatoties, kas ir redzams safilmētajos kadros, kur veikali tiek izlaupīti, tur dominē jaunieši ar citu ādas krāsu…"* – ir raisījis šādus jautājumus [visi izcēlumi citētajā Iesnieguma tekstā mani – E.A.]:

1) ***ko tieši nozīmē formulējums "ar citu ādas krāsu"?***

Citu salīdzinājumā ar ko? Vai baltā ādas krāsa tiek uzskatīta par normu, bet cilvēki ar atšķirīgu ādas krāsu – par kaut ko ārpus šīs normas? Šāds formulējums, manuprāt, veicina cilvēku iedalīšanu kategorijās pēc rases un ādas krāsas, kas nav pieņemami sabiedriskajā medijā.

2) ***uz kādiem objektīviem un pārbaudāmiem datiem žurnāliste balsta apgalvojumu, ka veikalu izlaupīšanas kadros "dominē" jaunieši ar citu ādas krāsu?***

Vai ir veikta statistiska analīze, vai arī šis apgalvojums izdarīts, subjektīvi novērtējot atsevišķus videoierakstus? Uzskatu par ārkārtīgi bezatbildīgu šādi sasaistīt cilvēku ādas krāsu ar noziedzīgām darbībām, nesniedzot nekādu faktoloģisku pamatojumu..

3) **par izteikuma kontekstu.**

Saruna skāra imigrāciju un noziedzību, tādējādi šāds jautājums var nostiprināt maldīgu priekšstatu, ka cilvēki ar tumšāku ādas krāsu automātiski ir imigranti vai nav pilntiesīga Francijas sabiedrības daļa. Ādas krāsa pati par sevi neko nepasaka par cilvēka pilsonību, izcelsmi vai tiesisko statusu.

Norādot, ka *Latvijas Sabiedriskā medija redakcionālo vadlīniju 1.4. sadaļa paredz izvairīšanos no stereotipizācijas, savukārt 2.1. sadaļa nosaka pienākumu respektēt cilvēka cieņu un atturēties no rases vai etniskās izcelsmes nevajadzīgas izcelšanas,* Iesniedzējs pauž neizpratni, *kā šādi*

izteikumi var atbilst standartiem, kurus sabiedriskais medijs pats ir apņēmies ievērot. Vārda brīvība neatbrīvo profesionālu žurnālistu no atbildības par savu vārdu izvēli un tās iespējamām sekām.

Balstoties izklāstītajos apsvērumos, Iesniedzējs pieprasa:

1. *Oficiāli izvērtēt Ilzes Naglas izteikumu atbilstību LSM redakcionālajām vadlīnijām un profesionālās ētikas standartiem.*
2. *Sniegt konkrētu skaidrojumu, uz kādiem pierādījumiem balstīts apgalvojums par jauniešu ar "citu ādas krāsu" dominanci attiecīgajos kadros.*
3. *Izvērtēt nepieciešamību pēc publiska skaidrojuma, labojuma vai atvainošanās.*
4. *Aicināt LSM vadību izvērtēt žurnālistes profesionālo atbildību un iespējamo disciplināro pasākumu nepieciešamību, tostarp viņas atbilstību ieņemamajam amatam, ja tiek konstatēts būtisks profesionālās ētikas pārkāpums.*
5. *Sniegt man rakstisku, argumentētu atbildi par izvērtējuma rezultātiem un veiktajiem vai plānotajiem pasākumiem.*

Iesniedzējs pauž uzskatu, ka *sabiedriskais medijs nedrīkst normalizēt retoriku, kas cilvēkus nošķir pēc ādas krāsas un bez pietiekama pamatojuma saista šo pazīmi ar noziedzību.*

Iesniedzējs norāda: *Šeit nav runa par politisko korektumu vai žurnālistu tiesību uzdot neērtus jautājumus ierobežošanu. Runa ir par profesionālo atbildību, faktu precizitāti un cieņu pret cilvēkiem neatkarīgi no viņu ādas krāsas.*

Iesnieguma noslēgumā Iesniedzējs pauž cerību, *ka šī sūdzība tiks uztverta nopietni un netiks aprobežota ar formālu atbildi.*

[2] Par Publikācijas saturu

Publikācija ir Latvijas Televīzijas (turpmāk – LTV) Ziņu dienesta sižeta tekstuāls atveidojums. Sižetā LTV korespondente Briselē Ilze Nagla intervē politologu, Austrumeiropas politikas pētījumu centra direktoru Māri Cepurīti. Pēc žurnālistikas žanra Publikācija ir vērtējama kā intervija ar ekspertu, proti, tā nav uzskatāma par patstāvīgu notikumu ziņu apskatu vai visaptverošu Francijas iekšpolitiskās situācijas analīzi.

Lai gan publikācijas plašākais konteksts ir Francijā notiekošie protesti, tās galvenais analītiskais fokuss ir nevis paši protesti, bet gan to politiskā izmantošana gan Francijas iekšpolitikā, gan ārpus tās, tostarp Latvijā, kā arī ģeopolitiskais jautājums par Krievijas Federācijas iespējām ietekmēt

Francijas politisko dienaskārtību un prezidenta vēlēšanas.

Tādēļ, vērtējot Iesniegumā un šajā atzinumā iepriekš minēto korespondentes izteikumu, ir būtiski nošķirt Publikācijas centrālo tematisko fokusu no informācijas, kas sniegta plašāka konteksta izklāstam. Ombuda ieskatā Publikācijā var identificēt četrus savstarpēji saistītus, bet saturiski atšķirīgus tematiskos aspektus:

1) Francijas protesti kā sociālpolitisks notikums – to cēloņi, dalībnieki, norise un arī to vardarbīgās izpausmes;
2) protestu reprezentācija sociālajos medijos – priekšplānā izvirzot to vardarbīgās izpausmes un saistību ar imigrācijas radītajām problēmām;
3) Francijas iekšpolitiskā konkurence – dažādu politisko spēku centieni izmantot protestus savās interesēs un šo centienu iespējamā ietekme uz vēlēšanām;
4) Krievijas ārējā informatīvā ietekme – tās aktivitātes, intereses un iespējamie mēģinājumi ietekmēt Francijas politiskos procesus.

Iesniegumā minētais korespondentes apgalvojums attiecas uz Publikācijas otro tematisko līniju – protestu reprezentāciju sociālajos medijos. Šīs tematiskās līnijas centrālais vēstījums ir par to, kā sociālajos medijos tiek veidota un izplatīta noteikta, tendencioza Francijā notiekošā interpretācija, tostarp kultivējot stereotipiskus priekšstatus par protestu dalībnieku etnisko un sociālo piederību. Būtiska šīs tēmas daļa ir skaidrojums par sociālajos medijos izplatīto naratīvu informatīvo ietekmi uz sabiedrības izpratni par notiekošo, tostarp Latvijā.

Lai iegūto šo skaidrojumu, korespondente ekspertam uzdod jautājumu [visi izcēlumi citētajā Publikācijas tekstā šeit un turpmāk mani – E.A.]: *Francijā, runājot par sestdienas notikumiem, skaidri tiek nodalīts, ka ir bijuši demonstrētāji un ir bijuši vandāļi un zagļi. Bet ir jautājums – kas tad bija šie vandāļi un zagļi? Un Francijas prezidents Makrons saka –* ***nevainojiet imigrantus,*** *kamēr* ***Latvijā, gluži pretēji, saka – vainīgi ir viņi.*** *Kāpēc ir tāda disonanse?*

Ombuda vērtējumā šis jautājums nepārprotami norāda uz iepriekš izdalīto otro Publikācijas tematu – tendenciozo protestu interpretāciju Francijā un Latvijā un imigrantu vainošanas problemātiku.

Atbildot uz šo jautājumu, eksperts sniedz šādu skaidrojumu: *Un tad ir mēģinājums nodalīt –* ***tie, kas uz protestu fona mēģina veikt dažādas noziedzīgas darbības, izlaupīt veikalus****. Un tā nu sanāk, ka* ***daudzi no tiem, kas veic šīs darbības****, ir arī no Parīzes piepilsētām,* ***iespējams, ne tādi tipiskie baltādainie francūži****. Un tāpēc daudzi – arī ārpus Francijas –* ***izmanto iespēju atkal raksturot šos protestus kā daļu no migrantu radītajām negatīvajām sekām****.*

Turpinot šo tematisko līniju, korespondente jautā: *Bet cik šī retorika ir izplatīta pašā Francijā?*

Eksperts sniedz atbildi: *Pašā Francijā [partijas Nacionālā apvienība līdere Marina] Lepēna un **galēji labējie ir tie, kas izmanto šos protestus un īpaši protestu vardarbīgo izpausmi, lai pamatotu tā saucamo stingrās rokas politiku, kad nepieciešams gan ierobežot migrāciju, gan pret šiem pārkāpējiem vērsties daudz stingrāk**. Un viņi, protams, tā cenšas iegūt lielāku sabiedrības atbalstu.*

Tieši šajā kontekstā seko Iesniedzēja problematizētais korespondentes izteikums: ***Skatoties, kas ir redzams safilmētajos kadros, kur veikali tiek izlaupīti, tur dominē jaunieši ar citu ādas krāsu...***

Eksperts šo izteikumu komentē šādi: *Daudz kur Francijā ir jaunieši ar citu ādas krāsu. Un cilvēki ar citu ādas krāsu – tā ir jāsaka – ir arī viena no mūsdienu Francijas sejām. Tie ir tie paši jaunieši ar baltu vai kādu citu ādas krāsu, kas piedalās leģitīmos protestos*.

Izvērtējot minēto intervijas fragmentu kopumā, ombuds secina, ka korespondentes problematizētais izteikums ir saistīts ar jautājumu par to, kā dažādi politiskie spēki un citi informācijas izplatītāji izmanto protestu vardarbīgās izpausmes, lai veidotu priekšstatu par protestiem kā imigrācijas radītu negatīvu seku izpausmi. Šāda interpretācija ļauj pamatot arī politiskus aicinājumus ierobežot migrāciju un pastiprināt represīvus pasākumus pret pārkāpējiem.

Tādējādi ombuda ieskatā korespondentes izteikuma komunikatīvā funkcija nav apgalvot, ka Francijas protesti pēc būtības ir tumšādainu imigrantu veikta veikalu izlaupīšana. Korespondente vērš uzmanību uz to, ka safilmētajos kadros, kuros fiksēta veikalu izlaupīšana, dominē *jaunieši ar citu ādas krāsu*, un šādu kadru izplatīšana var veicināt vienpusēju priekšstatu par Francijā notiekošajiem protestiem, ka Francijas protestu būtība ir imigrantu izraisītas nekārtības un noziedzīgas darbības.

[3] Par ombuda kompetenci

Ņemot vērā Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu un to pārvaldības likuma (turpmāk - SEPLPL) 18. panta pirmajā daļā ombudam noteikto kompetenci pārraudzīt sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu sniegto pakalpojumu atbilstību SEPLPL 1. pantā noteiktajam mērķim un 3. pantā noteiktajiem sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu darbības pamatprincipiem, kas izvērsti LSM pašregulējošajos dokumentos – Redakcionālajās vadlīnijās un Rīcības un ētikas kodeksā – ombuda funkcijās ir pārraudzīt un sniegt savus atzinumus par to, vai LSM saturā (raidījumu, sižetu, rakstu u.c.) un tā veidošanas laikā veiktās žurnālistiskās darbības un pieņemtie redakcionālie lēmumi atbilst **profesionālās darbības principiem** un **profesionālās**

ētikas prasībām.

Ievērojot minēto, ombuda iespējās ir sniegt atzinumu par Publikācijas atbilstību šādām LSM Redakcionālajās vadlīnijās noteiktajām prasībām:

1. **Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā noteiktajam LSM darbības profesionālajam principam *Objektivitāte*:**

LSM satura izklāstā balstās uz faktiem, izmanto informāciju, kas palīdz saprast kontekstu, un gādā, lai izskan tematam, žanram vai raidījuma formātam būtiskie argumenti un viedokļi.

Nav pieļaujama tendenciozitāte satura izklāstā, ziņu vai materiāla izkārtojumā, balss intonācijā vai vārdu izvēlē.

2. **Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā noteiktajam LSM darbības profesionālajam principam *Izvairīšanās no stereotipizācijas*:**

LSM izvairās no stereotipizācijas un neizvērtē notikumus, procesus un sabiedrības grupas, vadoties pēc iepriekšējiem priekšstatiem un aizspriedumiem. Nav pieļaujama kādas sabiedrības grupas diskriminācija..

3. **Redakcionālo vadlīniju 2.1. punktā noteiktajam *Cilvēka cieņas* principam:**

LSM žurnālists respektē personas cieņu un godu, tautību, domāšanas veidu, politisko un reliģisko pārliecību. Žurnālists atturas no cilvēka etniskās izcelsmes, rases, tautības, profesijas, politiskās pārliecības, reliģisko uzskatu, seksuālās orientācijas, fizisko trūkumu, veselības stāvokļa u.tml. aspektu pieminēšanas, ja šīs detaļas nav nozīmīgas attiecīgajā kontekstā vai arī tās nav būtiska ziņas vai informācijas sastāvdaļa..

Izvērtējot konstatēto, Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

secina:

[4] Par iespējām pārprast Publikācijas saturu

Ņemot vērā, ka daļa sociālo mediju lietotāju tajos konstruēto realitātes ainu nekritiski uztver kā objektīvu īstenības atainojumu, arī Latvijas sabiedrībā Francijas protestu laikā pastāvēja plaši izplatīta interpretācija, ka notiekošais Francijā ir šīs valsts līdzšinējās imigrācijas politikas sekas. Ombuda vērtējumā korespondentes veidotās tematiskās līnijas par protestu reprezentāciju sociālajos medijos uzdevums Publikācijā bija pievērst uzmanību tam, kā sociālo mediju algoritmu darbības ietekmē prioritāri piedāvātā informācija var radīt izkropļotu, vienpusēju un tendenciozu priekšstatu par realitātē notiekošo.

Tādējādi ir jāsecina, ka korespondente nevis centās **veidot** šādu tendenciozu priekšstatu par notiekošo, bet gluži pretēji, centās to **kliedēt**, iegūstot no eksperta skaidrojumu par to, kāpēc šādi vienpusēji vērtējumi dominē Francijas protestu interpretācijā. Līdz ar to ombuds secina, ka Iesniedzējs korespondentes izteikumu ir interpretējis pretēji tā iecerei un komunikatīvajai funkcijai, proti, Iesniedzējs korespondentes teikto ir pārpratis.

Komunikatīvi pārpratumi nav nekas ārkārtējs. Ombuds sliecas domāt, ka komunikācijas procesi lielā mērā norisinās kā nepārtraukta virzība no viena pārpratuma pie cita un kā centieni šos pārpratumus novērst. Tas izriet no pašas komunikācijas būtības – vēstījuma autora un tā recipienta saprašanas horizonti ne vienmēr sakrīt.

Komunikatīvs pārpratums rodas tad, ja recipienta uztvertais vēstījums būtiski atšķiras no tā, ko autors ar savu vēstījumu ir iecerējis pavēstīt vai panākt. Šāda atšķirība ir iespējama tādēļ, ka gan vēstījuma veidošana, gan tā uztveršana notiek noteiktas *pirmsizpratnes* kontekstā. Autora pirmsizpratni veido viņa zināšanas, līdzšinējā pieredze un – kas nav mazāk svarīgi – vēstījuma veidošanas motivācija un komunikatīvie mērķi. Savukārt recipients vēstījumu uztver, balstoties savā pirmsizpratnē, ko veido viņa zināšanas, pieredze, pārliecības un aktuālās intereses, tostarp motivācija izprast saņemto informāciju.

Jo precīzāk sakrīt autora un recipienta *saprašanas horizonti*, jo lielāka ir iespēja, ka recipients vēstījumu sapratīs tā, kā to iecerējis autors. Tāpēc komunikācijas uzdevums nav tikai nodot informāciju, bet arī veidot vēstījumu tā, lai tas būtu saprotams potenciālajam recipientam, ņemot vērā viņa zināšanas, pieredzi un uztveres īpatnības. Tādēļ vēstījuma autoram ir jāņem vērā ne tikai tas, ko viņš vēlas pateikt, bet arī tas, kā viņa teiktais varētu tikt saprasts.

Žurnālistiskie teksti plašsaziņas līdzekļos ir paredzēti ļoti plašai auditorijai, ideālajā gadījumā – visai sabiedrībai. Līdz ar to, veidojot un vērtējot kādu žurnālistiska satura vienību, būtisks ir tas, ka ir jāvērtē, kā konkrētos izteikumus, ņemot vērā tajā izmantoto vārdu nozīmes un to paušanas kontekstu, uztvertu ***neitrāla vidusmēra persona.*** Ar šo jēdzienu saprotama hipotētiska vidusmēra persona (lasītājs, skatītājs u. tml.), kas ir saprātīga, neitrāla pret pusēm un samērā labi informēta, proti, pieder sabiedrības grupai, kurai attiecīgā informācija paredzēta[1].

Ir jāuzsver, ka neitrāla vidusmēra persona nav stereotipizētais "vienkāršais patērētājs" jeb folklorizētā "tante Bauskā". Tas ir hipotētisks vidusmēra mediju satura lietotājs, kuram ir pietiekamas zināšanas un pieredze, lai uztvertu vēstījumu tā kontekstā, izvērtētu tā saturu un

[1] Salīdz. skat. Latvijas Republikas Senāta Civillietu departamenta judikatūrā nostiprinātais principu: https://www.at.gov.lv/lv/tiesu-prakse/judikaturas-nolemumu-arhivs/civillietu-departaments/hronologiska-seciba?lawfilter=0&year=2025.

izdarītu saprātīgus secinājumu, un kuram ir motivācija to saprast, nevis pārprast. Vienlaikus šāds vērtēšanas kritērijs nenozīmē, ka ikvienam recipientam vēstījums obligāti jāsaprot tieši tā, kā to iecerējis autors. Tas nozīmē, ka vēstījuma uztveramība un iespējamās interpretācijas ir vērtējamas, abstrahējoties no konkrēta indivīda subjektīvajām pārliecībām un interesēm.

Izskatot sūdzības par LSM satura vienību kvalitāti, ombuds katru problematizēto satura vienību vērtē, cita starpā izmantojot neitrālas vidusmēra personas kritēriju. Tas nozīmē, ka ombuds vērtē ne tikai atsevišķu izteikumu burtisko nozīmi, bet arī to, kādu vēstījumu auditorija varētu uztvert, ņemot vērā satura vienības kopējo kontekstu, struktūru un pasniegšanas veidu.

Izlasot Publikācijas tekstu un, jo īpaši jau, noskatoties tam pievienoto video materiālu, ombuds uztvēra korespondentes vēstījumu tā iecerētajā kontekstā un neinterpretēja to tā, kā to uztvēra Iesniedzējs. Ombuda ieskatā būtisks apstāklis, kas varēja veicināt atšķirīgu vēstījuma uztveri, ir tas, ka sākotnēji saturs tika veidots kā audiovizuāls sižets. Tādējādi korespondentes izteikumu verbālo saturu (vārdus) video sižetā papildina arī paraverbālā (intonācijas) un neverbālā (ķermeņa valoda) informācija. Ja verbālais saturs (ko saka) sniedz informāciju par teiktā priekšmetisko pusi (par ko ir runa), tad paraverbāli un neverbāli sniegtais saturs ļauj izprast arī to, ko runātājs dara (kādu komunikatīvu darbības veic), kāda ir viņa attieksme pret runas priekšmetu, un ko tas vēlas panākt (kāda ir motivācija).

Savukārt Publikācija ir video sižetā dzirdamās intervijas tekstuāls atveidojums, kurā nav iespējams uztvert sākotnējā audiovizuālā materiāla sniegto paraverbālo un neverbālo informāciju, kas palīdzētu saprast vēstījuma strukturālo saturu (ko autors dara un vēlas panākt). Līdz ar to tekstuālajā versijā ir zudusi daļa no tās informācijas, kas var palīdzēt recipientam izprast ne tikai izteikuma saturu, bet arī tā komunikatīvo funkciju un autora ieceri. Ja šo informāciju nav iespējams iegūt no paša teksta, recipientam tā jākonstruē, balstoties savā pirmsizpratnē. Šajā procesā nozīme var būt arī recipienta iepriekšējām pārliecībām, interesēm un motivācijai, kas ietekmē to, kā viņš interpretē saņemto vēstījumu. Tādējādi var rasties situācija, kad izteikuma pragmatiskais saturs (kādu runas darbību autors veic) un stratēģiskais saturs (kādu nodomu un mērķi autors vēlas īstenot) tiek uztverts citādi, nekā to iecerējis autors.

Ombuda ieskatā tieši šāds risks ir konstatējams arī konkrētajā gadījumā. Korespondentes izteikums, kas sākotnējā video sižetā tika papildināts ar intonāciju un citiem audiovizuāliem komunikācijas līdzekļiem, tekstuālajā Publikācijas versijā ir saglabāts bez šiem uztveres kontekstu veidojošajiem elementiem. Turklāt pats izteikums – *Skatoties, kas ir redzams safilmētajos kadros, kur veikali tiek izlaupīti, tur dominē jaunieši ar citu ādas krāsu...* – atrauti no tā komunikatīvās

situācijas var tikt uztverts nevis kā norāde uz tendenciozu protestu reprezentāciju, bet gan kā pašas korespondentes vispārināts apgalvojums par protestu dalībnieku etnisko piederību un rīcību.

Līdz ar to ombuds secina, ka Publikācijas problemātiskums šajā aspektā izriet no tā, ka intervijas tekstuālajā atveidojumā nav pilnībā saglabāta sākotnējā audiovizuālā vēstījuma komunikatīvā informācija. Proti, paraverbālās un neverbālās informācijas trūkums nav pietiekami kompensēts ar teksta redakcionālajiem līdzekļiem, piemēram, ar precizējošu kontekstu vai izteikuma formulējuma pielāgošanu rakstiskās komunikācijas specifikai. Tas varēja veicināt Iesniedzēja atšķirīgo izteikuma interpretāciju.

Šis gadījums uzskatāmi parāda, ka audiovizuāla materiāla tekstuāla atveide nav reducējama tikai uz tajā izskanējušo vārdu burtisku transkripciju. Pārvēršot audiovizuālu vēstījumu rakstiskā formā, ir jāņem vērā, ka daļa no tā nozīmes veidojošās informācijas – it īpaši intonācija, runātāja attieksme un komunikatīvais konteksts – rakstiskajā tekstā vairs nav uztverama. Tādēļ šāda informācija nepieciešamības gadījumā ir jākompensē ar atbilstošiem tekstuāliem un redakcionāliem līdzekļiem, lai mazinātu nepamatoti atšķirīgu vai maldinošu interpretāciju iespējamību.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

vērš uzmanību:

[5] Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds atzinumus sniedz normatīvo aktu definētajās kompetences robežās un izmantojot Redakcionālo vadlīniju un Rīcības un ētikas kodeksa normas, kas attiecas uz profesionālo ētiku un tās ievērošanu redakcionālajos lēmumos un profesionālajās procedūrās. Nedz normatīvie akti, nedz Redakcionālās vadlīnijas un Rīcības un ētikas kodekss nedod ombudam tiesības sniegt Iesniegumā minēto apstākļu juridisko izvērtējumu.

Saskaņā ar SEPLPL 18. panta otro daļu ombuda lēmums iesnieguma iesniedzējam nav saistošs un nav nedz apstrīdams, nedz pārsūdzams.

Izvērtējot konstatēto, sabiedrisko elektronisko plašsaziņas līdzekļu ombuds Edmunds Apsalons

atzīst:

[6] Ombuds neatzīst, ka Publikācijā būtu pārkāpti LSM Redakcionālo vadlīniju 1.4. punktā noteiktie profesionālās darbības principi *Objektivitāte* un *Izvairīšanās no stereotipizācijas*, un 2.1. punktā noteiktais princips *Cilvēka cieņa*.

Korespondente Publikācijā nav tendenciozi izklāstījusi informāciju, proti, nav veidojusi tendenciozu priekšstatu par protestiem vai to dalībniekiem, nepamatoti vispārinot atsevišķu

personu rīcību uz noteiktu etnisku vai sociālu grupu. Iesniedzēja problematizētais izteikums ir aprakstošs un neitrāls, tas nav nedz pazemojošs, nedz noniecinošs vai citādi aizskarošs pret cilvēkiem, kuri identificēti pēc ādas krāsas vai citas pazīmes. Ādas krāsas pieminēšana konkrētajā kontekstā bija būtiska Publikācijas tematiskā fokusa atklāšanai, tā tika minēta kā kadros redzama ārējā izskata pazīme un attiecas uz konkrētiem tirdzniecības vietu izlaupīšanas kadriem un tajos redzamajām personām. Iesniedzēja problematizētais korespondentes izteikums nebija vērsts uz Francijas protestu dalībnieku raksturošanu pēc viņu ādas krāsas, tā uzdevums bija pievērst uzmanību tam, kā sociālajos medijos izplatītajos video materiālos tiek vizualizētas protestu vardarbīgās izpausmes un kā šāds vienpusējs notikumu atainojums tiek izmantots politisku un ģeopolitisku mērķu sasniegšanai. Savā ziņā ādas krāsas pieminēšana konkretizē, kā kadros redzama ārējā pazīme var rosināt pieņēmumu par tajos redzamo personu izcelsmi vai sasaisti ar migrācijas procesiem. Tādējādi žurnāliste veicina šīs interpretācijas apspriešanu konkrētajā temata daļā.

Vienlaikus ombuds atzīst, ka Publikācijas tekstuālajā atveidojumā nav pietiekami kompensēts sākotnējā audiovizuālā sižeta kontekstu veidojošo paraverbālo un neverbālo elementu trūkums. Tas ir mazinājis izteikuma nepārprotamību un radījis iespēju to interpretēt atšķirīgi no korespondentes iecerētās nozīmes. Tomēr šī redakcionālā nepilnība pati par sevi nav pietiekams pamats, lai atzītu Publikācijas neatbilstību LSM Redakcionālajās vadlīnijās noteiktajiem profesionālās darbības principiem un mediju ētikas prasībām.

Sabiedrisko elektronisko plašsaziņas
līdzekļu ombuds (*paraksts*)* **Edmunds Apsalons**

*DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU